

מדינת ישראל - משרד הבריאות

שירותי בריאות הציבור

חוזר ראש השרות

תאריך: 4/4/06

חוזר מס': 1/2006

עדכון נוהל חיסון תלמידי מקצועות הבריאות הנושא:

מצורף לזה הנוהל המעודכן בנושא חיסון תלמידי מקצועות הבריאות. נוהל זה מחליף את הנוהל שעודכן ב-1/11/2000. להלן פירוט השינויים בנוהל המעודכן יחסית לנוהל בנוסחו הקודם:

- א. ניתן מענה למצבים המיוחדים הבאים:
    1. הריון.
    2. הוריות נגד.
    3. מחסור בחיסונים.
    4. תגובת טוברקולין "חיובית".
    5. העדר זמן למתן מנה שלישית של חיסון נגד דלקת כבד B.
    6. התנגדות אידאולוגית לקבלת חיסונים.
  - ב. הופסק השימוש ב- OPV. מעתה חיסון נגד פוליו הנו על ידי IPV בלבד.
  - ג. הופסק החיסון נגד אדמת. מעתה נעשה שימוש רק בחיסון MMR.
  - ד. הוספה אפשרות לקבל החלטות על חסינות גם על סמך תוצאות בדיקות מעבדה.
  - ה. הוספה החתמת התלמיד על הצהרה בענין קבלת חיסונים נגד דיפתריה, טטנוס ופוליו כאשר אין בידו תיעוד על כך.
  - ו. הוגדרו מועדים ליישום הנוהל במהלך שנת הלימודים הראשונה.
  - ז. הועלו תעריפי החיסון מתעריפים מסובסדים על ידי לשכות הבריאות לתעריפי מרפאות היוצאים לחו"ל.
  - ח. הוסף דף מידע על החיסונים.
  - ט. הוגדרה הדרישה של כישורי אחות המרפאה המחסנת.
- אני מבקש להודות לפרופ' שמואל רשפון שטרח, עמל, ערך סבבים, תיקן ודחף את הנוהל הזה. כן אני מודה לאחות האפידמיולוגית סיגל ורמן שכתבה את נספח 4 שלו.

בברכה,

ד"ר אלכס לבנטל
ראש שירותי בריאות הציבור

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

מערכת נהלי עבודה

מספרו: נוהל 1-2006

שם הנוהל: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות

תאריך עדכון: מחליף נוהל שעודכן ב-
1/11/2000

בתוקף מיום: 1.6.2006

נוהל מתאריך: 1.4.2006

ת פ ו צ ה :

מנכ"ל משרד הבריאות
המשנה למנכ"ל משרד הבריאות
רופאי המחוזות והנפות
ראש מינהל הסיעוד
מנהלת מחלקת ההסמכה, מינהל הסיעוד
ראש מינהל הרפואה
ראש האגף לבריאות השן
מנהל האגף למקצועות רפואיים
מנהל המחלקה לאפידמיולוגיה
מנהלת המחלקה למחלות זיהומיות
עוזרת האחות המפקחת הארצית בבריאות הציבור
מנהל המחלקה הארצית לשחפת ולאייס
ראש השרות לבריאות העובד
האחות המפקחת הארצית בבריאות הציבור
מנהלי האגפים הרפואיים בקופות החולים
אחיות מפקחות מחוזיות ונפתיות
האחיות האפידמיולוגיות המחוזיות והנפתיות
מנהלת האגף לבקרה ואבטחת איכות
מנהלי בתי ספר למקצועות הבריאות

דף מספר: 1 מתוך: 10

חתימה:

אושר ע"י: ד"ר אלכס לבנטל,
ראש שירותי בריאות הציבור

נערך על ידי: פרופ'
שמואל רשפון, רופא מחוז
חיפה

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

מערכת נהלי עבודה

מספרו: נוהל 1-2006

שם הנוהל: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות

תאריך עדכון: מחליף נוהל שעודכן ב-
1/11/2000

בתוקף מיום: 1.6.2006

נוהל מתאריך: 1.4.2006

כללי

תלמידי מקצועות הבריאות, במשך לימודיהם הקליניים, ובעיקר כאשר יעבדו במקצועם, יהיו חשופים להדבקה במחוללי מחלות מדבקות קשות. בנוסף, הם עלולים להדביק במחוללים אלו את מטופליהם. מסיבה זו קבע משרד הבריאות, כי עליהם להיות מחוסנים נגד המחלות הקשות החשובות נגדן קיים חיסון בטוח ויעיל.

1.0 מהות

נוהל זה מעדכן את הנוהל מיום 17.11.99 על עידכונו ומחליף אותו. הוא עוסק בתחומים הבאים:

1.1 המחלות נגדן מומלץ שיהיו מחוסנים כל תלמידי מקצועות הבריאות לפני כניסתם לעבודה הקלינית והבדיקה לשחפת חביונית..

1.2 כללים לחיסונם של התלמידים.

1.1 שיטת מתן החיסונים וביצוע תבחין הטוברקולין ותעריפיהם.

2.0 מסמכים ישימים

2.1 מכתב ראש שירותי בריאות הציבור מספר 1372 מיום 17.11.99.

2.2 תדריך החיסונים של משרד הבריאות, מהדורת 1999 ועדכונו.

3.0 הגדרות

3.1 חיסון נגד פוליו (שתוק ילדים) בעבר:

שלוש מנות לפחות של חיסון נגד שתוק ילדים ומנת דחף (OPV או IPV), המנה האחרונה נתנה ב- 10 השנים האחרונות. השלמת חיסונים תעשה על ידי חיסון IPV.

3.2 שתי מנות חיסון נגד חצבת, חזרת ואדמת, MMR:

שתי מנות שנתנו ברווח של לפחות 4 שבועות, בגיל שנה ומעלה.

3.3 "תלמיד מקצועות הבריאות":

תלמיד באחד מבתי הספר למקצועות הבאים: סיעוד, רפואה, רפואת שיניים, סייעות לרופאי שיניים, שינניות, פיסיותרפיה, ריפוי בעיסוק, הפרעות בתקשורת, טכנאות הדמיה, תזונה, ביו טכנולוגיה רפואית, מעבדנות רפואית.

3.4 "תלמיד מחוסן":

תלמיד שיש בידו אשור על גבי חלק ג' של נספח 2, על פיו קיבל את כל החיסונים הנדרשים על פי נוהל זה ואשר הוא רשאי לקבלם, חתום ע"י אחות מרפאת החיסונים של לשכת הבריאות.

3.5 "תכנית החיסונים שעל התלמיד לקבל":

רשימת החיסונים בחלק ב' של נספח 2, עליו חתומה אחות מרפאת החיסונים של לשכת הבריאות.

4.0 אחריות

4.1 מנהלי בתי הספר למקצועות הבריאות אחראים על ידוע התלמידים אודות חובת קבלת החיסונים, על הפנייתם לקבלתם ועל פעולת בית הספר בהתאם לאישורי אחות מרפאת החיסונים של לשכות הבריאות.

4.2 התלמיד אחראי על קבלת החיסונים. עליו להציג לפני תחילת ההתנסות הקלינית אישור שהוא מחוסן.

4.3 האחיות האפידמיולוגיות בלשכות הבריאות הנפתיות והמחוזיות ואחיות מרפאת היוצאים לחו"ל (להלן "מרפאות החיסונים") אחראיות למתן השירות לתלמידים.

5.0 השיטה

5.1 ראש שירותי בריאות הציבור יעדכן מעת לעת את רשימת החיסונים שעל "תלמיד מקצועות הבריאות" לקבל.

5.2 החיסונים שעל "תלמיד מקצועות הבריאות" לקבל:

5.2.1 שלוש מנות לפחות של חיסון נגד שתוק ילדים ומנת דחף, המנה האחרונה נתנה ב- 10 השנים האחרונות. השלמת חיסונים תעשה על ידי חיסון IPV. אין לחסן על ידי תרכיב OPV.

5.2.2 שתי מנות חיסון נגד חצבת, חזרת ואדמת, MMR.

דף מספר: 2 מתוך: 10

חתימה:

אושר ע"י: ד"ר אלכס לבנטל,
ראש שירותי בריאות הציבור

נערך על ידי: פרופ'
שמואל רשפון, רופא מחוז
חיפה

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

מערכת נהלי עבודה

מספרו: נוהל 1-2006

שם הנוהל: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות

תאריך עדכון: מחליף נוהל שעודכן ב-
1/11/2000

בתוקף מיום: 1.6.2006

נוהל מתאריך: 1.4.2006

- 5.2.3 שלוש מנות חיסון נגד דלקת כבד נגיפית B.
- 5.2.4 שלוש מנות של חיסון טטנוס-דיפתריה טוקסואיד (Td) ומנת דחף ב-10 השנים האחרונות.
- 5.2.5 נוסף לחיסונים הנ"ל, עליו להציג תוצאות תבחין טוברקולין בשיטת מנטו TWO STEP TEST בתוקף מחמש השנים האחרונות. אם התבחין הנו חיובי עליו להציג תוצאות תקינות של צילום חזה שבוצע בעקבות התבחין החיובי.
- 5.3 החלטה על החיסונים שעל תלמיד לקבל.
- 5.3.1 תלמיד יחשב מחוסן נגד חצבת, חזרת, אדמת ודלקת כבד B אם יש בידו תיעוד מתאים על קבלת החיסון נגדן כמפורט בסעיפים 5.2.2 ו-5.2.3 לעיל. יחשב כמחוסן נגד דלקת כבד B גם תלמיד המציג תוצאת בדיקת כיייל נוגדנים מסוג Anti HBsAb הגבוהה מ-10 יחידות בינלאומיות במ"ל.
- 5.3.2 תלמיד יחשב מחוסן נגד דיפתריה וטטנוס ונגד שיתוק ילדים אם יש בידו תיעוד מתאים על קבלת החיסונים, או אם הוא מצהיר שקבל את החיסונים. במקרה זה יחתום התלמיד על הצהרה על פי נספח 3 של הנוהל.
- 5.4 מתן החיסונים
- 5.4.1 יחד עם ההודעה על קבלת התלמיד ללימודים יקבל כל תלמיד ממנהל בית הספר הודעה על חובתו להציג אישור על קבלת החיסונים הנדרשים בנוהל זה עד סיום שנת הלימודים הראשונה או עד מועד ההתנסות הקלינית הראשונה (המוקדם מבין שני המועדים הנ"ל). יהיה זה אחד התנאים של מעבר לשנה ב'.
- 5.4.2 החיסונים יסופקו ע"י לשכות הבריאות בתעריף מרפאות היוצאים לחו"ל, כולל אגרת רישום בפנקס חיסונים ודמי הרכבה".
- 5.4.3 מקום מתן החיסונים הנו מרפאת החיסונים של לשכת הבריאות. על התלמיד לתאם מראש תור במרפאה זו.
- 5.4.4 אחות מרפאת החיסונים תהיה אחות מוסמכת. רצוי שתהיה לאחר השתלמות מוכרת ברפואה מונעת וקידום בריאות. לפני מתן החיסון היא תתן לתלמיד את דף המידע על החיסונים (נספח 4). היא תקבע, בהתאם לתיעוד ולראיון כל תלמיד, מה תכנית החיסונים שעליו לקבל. היא תרשום את תכנית החיסונים שקבל התלמיד בעברו בחלק א' של נספח 2 ואת התכנית שעליו עוד לקבל תרשום בחלק ב' של נספח 2. נספח 2 יש למלא ב-2 עותקים: האחד לתלמיד והשני לתיק בתיק המרפאה.
- 5.4.5 תבחין טוברקולין בבדיקת מנטו דו שלבית וקריאת תוצאותיו יבוצע במקום מתאים כגון מלש"ח או לשכת בריאות. מספרי הטלפון של המלש"חים נמצאים בנספח 1. רישום ביצועו ותוצאותיו בנספח 2 יעשה על ידי אחות מרפאת החיסונים של לשכת הבריאות.
- 5.4.6 מנות חיסון נוספות תינתנה בהתאם לצורך באותה שיטה במועדים אחרים.
- 5.4.7 לאחר השלמת מתן החיסונים בהתאם לתכנית, וקריאת תוצאות בדיקת המנטו, תחתום אחות המרפאה על חלק ג' של נספח 2, ובו אשור על השלמת מתן החיסונים שהתלמיד חייב ורשאי לקבל.
- 5.4.8 התלמיד יגיש רק את חלק ג' של נספח 2 תחתום למשרד בית הספר בו הוא לומד.

6.0 מצבים מיוחדים

- 6.1 הריון: יש לשאול כל תלמידה האם היא בהריון. אין לחסן תלמידה הרה בחיסון MMR. חיסון זה יינתן לאחר סיום ההריון. כל שאר החיסונים המוזכרים בנוהל זה ניתנים לחסן בהריון. תבחין טוברקולין ניתן לבצע בהריון. הנקה אינה משנה את תכנית החיסון.
- 6.2 הורית נגד: אם קיימת הורית נגד קבועה לקבלת חיסון כלשהו ירשם הדבר בטבלת החיסונים. אישור חלק ג' של נספח 2 ינתן במקרה זה קבוע, כאילו קבל את כל החיסונים הנדרשים. אם הורית הנגד זמנית (כמו חיסון MMR לאשה הרה) ינתן האישור בחלק ג' כאישור זמני בהתאם.
- 6.3 קיצור לוח זמנים של החיסון נגד דלקת כבד B: אם תאריך התחלת התנסות קלינית קרוב יותר מ-5 חודשים מאז קבלת המנה השניה של חיסון נגד דלקת כבד B, אפשר להסתמך על תדריך החיסונים ולתת את המנה השלישית כיוצא דופן 4 חודשים אחרי השניה.
- 6.4 מחסור בחיסונים: אם קיים מחסור באחד החיסונים ינתן אישור זמני בהתאם.

דף מספר: 3 מתוך: 10

חתימה:

אושר ע"י: ד"ר אלכס לבנטל,
ראש שירותי בריאות הציבור

נערך על ידי: פרופ'
שמואל רשפון, רופא מחוז
חיפה

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

מערכת נהלי עבודה

מספרו: נוהל 1-2006

שם הנוהל: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות

תאריך עדכון: מחליף נוהל שעודכן ב-
1/11/2000

בתוקף מיום: 1.6.2006

נוהל מתאריך: 1.4.2006

- 6.5 האחריות על הפניה חוזרת למרפאה המחסנת לשם קבלת אישור קבוע במקרים שינתן תחילה אישור זמני חלה על הנהלת בית הספר.
- 6.6 סירוב אידאולוגי: אין לתת אישור על קבלת החיסונים במקרה של סירוב אידאולוגי לקבלתם.
- 6.7 מתן אישור כאשר תבחין הטוברקולין "חיובי": האישור ינתן גם אם תבחין הטוברקולין "חיובי" בתנאי שצילום החזה תקין. במקרה זה יש לסמן באישור את האפשרות שעל התלמיד לפנות למלש"ח. האישור ינתן גם אם ניתנה המלצה לטיפול בשחפת חבונית באמצעות איזוניאזיד והיא עדיין לא בוצעה.

נספח 1

מספרי הטלפונים של המרפאות לשחפת (מלש"חים) לתאום בצוע תבחיני טוברקולין.

<u>מספר הטלפון</u>	<u>המלש"ח</u>
08-6745465	מלש"ח אשקלון
08-6233710	מלש"ח באר שבע
04-6222389	מלש"ח חדרה
04-8510420	מלש"ח חיפה
02-5017555	מלש"ח ירושלים
04-6028819	מלש"ח נצרת
08-9468617	מלש"ח רחובות
03-6291814	מלש"ח תל אביב

דף מספר: 4 מתוך: 10

חתימה:

אושר ע"י: ד"ר אלכס לבנטל,
ראש שירותי בריאות הציבור

נערך על ידי: פרופ'
שמואל רשפון, רופא מחוז
חיפה

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

מערכת נהלי עבודה

מספרו: נוהל 1-2006

שם הנוהל: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות

תאריך עדכון: מחליף נוהל שעודכן ב-
1/11/2000

בתוקף מיום: 1.6.2006

נוהל מתאריך: 1.4.2006

נספח 2

(סמליל לשכת הבריאות)

תאריך _____

חלק א': החיסונים שקבל בעבר תלמיד מקצועות הבריאות

שם _____ מס' ת"ז _____ בית הספר _____

גיל: _____

תלמידות: האם בהריון: לא/כן. אם כן: שבוע ההריון: _____

מנה 6	מנה 5	מנה 4	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
תאריך	תאריך	תאריך	תאריך	תאריך	תאריך	החיסון
						*IPV/OPV
						*Td
						MMR
						הפטיטיס B

* יש לסמן בכוכבית רישום המבוסס על הצהרת התלמיד ולא על תיעוד כתוב

תבחין מנטו:

תאריך הזרקה: _____ תאריך קריאה: _____ תוצאה _____ מ"מ.

תאריך הזרקה: _____ תאריך קריאה: _____ תוצאה _____ מ"מ בוצע צילום חזה: כן / לא

תוצאות צילום חזה: _____

המלצות לטיפול מונע: לא/כן. אם כן האם קבל ומתי: _____

שם האחיות שרשמה הפרטים של חיסוני העבר: _____ חתימה: _____

דף מספר: 5 מתוך: 10

חתימה:

אושר ע"י: ד"ר אלכס לבנטל,
ראש שירותי בריאות הציבור

נערך על ידי: פרופ'
שמואל רשפון, רופא מחוז
חיפה

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

מערכת נהלי עבודה

מספרו: נוהל 1-2006

שם הנוהל: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות

תאריך עדכון: מחליף נוהל שעודכן ב-
1/11/2000

בתוקף מיום: 1.6.2006

נוהל מתאריך: 1.4.2006

(סמליל לשכת הבריאות)

חלק ב': תכנית החיסונים שעל התלמיד לקבל ורישום קבלתם

שם _____ מספר ת"ז _____ בית הספר _____

גיל: _____

תלמידות: האם בהריון: לא/כן/לא ידוע אם כן: שבוע ההריון: _____

<u>בצוע התכנית</u>						<u>תכנית החיסונים</u>			
מנה 3		מנה 2		מנה 1		מנה 3	מנה 2	מנה 1	החיסון
תאריך	חתימה	תאריך	חתימה	תאריך	חתימה	תאריך	תאריך	תאריך	
									IPV
									Td
									MMR
									הפטיטיס B

הערות: _____

שם האחיות הקובעת את תכנית החיסונים: _____ חתימה: _____

תבחין מנטו (יש לבצע בדיקה שניה אם תוצאת הבדיקה הראשונה נמוכה מ 10 מ"מ)

תאריך הזרקה: _____ תאריך קריאה: _____ תוצאה _____ מ"מ. תאריך הפניה לבדיקה שניה: _____

תאריך הזרקה: _____ תאריך קריאה: _____ תוצאה _____ מ"מ בוצע צילום חזה: כן / לא תוצאות הצילום: _____

טיפול מומלץ: _____

שם האחיות מבצעת תבחין מנטו: _____ חתימה: _____

דף מספר: 6 מתוך: 10

חתימה:

אושר ע"י: ד"ר אלכס לבנטל,
ראש שירותי בריאות הציבור

נערך על ידי: פרופ' שמואל רשפון, רופא מחוז חיפה

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

מערכת נהלי עבודה

מספרו: נוהל 1-2006

שם הנוהל: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות

תאריך עדכון: מחליף נוהל שעודכן ב-
1/11/2000

בתוקף מיום: 1.6.2006

נוהל מתאריך: 1.4.2006

(סמליל לשכת הבריאות)

חלק ג': אישור

- א. אני מאשר/ת כי התלמיד _____ מספר תעודת זהות _____
קיבל את כל החיסונים הנדרשים ממנו בנוהל חיסון תלמידי מקצועות הבריאות ואשר הוא רשאי לקבלם.
ב. בצע תבחין טוברקולין (מנטו).

האישור הנו: 1- קבוע, 2- זמני עד _____ . על מזכירות בית הספר להפנותו למרפאה להשלמת החיסון לקראת התאריך הנ"ל.

שם האחות או חותמת _____

חתימה: _____

תאריך: _____

דף מספר: 7 מתוך: 10

חתימה:

אושר ע"י: ד"ר אלכס לבנטל,
ראש שירותי בריאות הציבור

נערך על ידי: פרופ'
שמואל רשפון, רופא מחוז
חיפה

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

מערכת נהלי עבודה

מספר: נוהל 1-2006

שם הנוהל: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות

תאריך עדכון: מחליף נוהל שעודכן ב-
1/11/2000

בתוקף מיום: 1.6.2006

נוהל מתאריך: 1.4.2006

נספח 3

(סמליל לשכת הבריאות)

תאריך: _____

אל
המרפאה לחיסון תלמידי מקצועות הבריאות

הנדון : הצהרה על קבלת חיסונים בעבר

בהתאם לנוהל חיסון תלמידי מקצועות הבריאות אני מצהיר/ה כי קיבלתי את החיסונים שמקבלים ילדים בתחנות טיפת חלב ובבתי הספר.

1. מנת חיסון אחרונה נגד דיפתריה וטטנוס קבלתי ב _____.
2. מנת חיסון אחרונה של חיסון נגד שיתוק ילדים קבלתי ב _____.

שם המצהיר/ה: _____

מספר ת.ז: _____

חתימה: _____

דף מספר: 8 מתוך: 10

חתימה:

אושר ע"י: ד"ר אלכס לבנטל,
ראש שירותי בריאות הציבור

נערך על ידי: פרופ'
שמואל רשפון, רופא מחוז
חיפה

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

מערכת נהלי עבודה

מספרו: נוהל 1-2006

שם הנוהל: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות

תאריך עדכון: מחליף נוהל שעודכן ב-
1/11/2000

בתוקף מיום: 1.6.2006

נוהל מתאריך: 1.4.2006

נספח 4: דף מידע בנושא החיסונים המומלצים לתלמידי מקצועות הבריאות ותבחין טוברקולין

תלמידי מקצועות הבריאות, במשך לימודיהם הקליניים, ובעיקר כאשר יעבדו במקצועם, יהיו חשופים להדבקה במחוללי מחלות מדבקות קשות. בנוסף, הם עלולים להדביק במחוללים אלו את מטופליהם. מסיבה זו קבע משרד הבריאות, כי עליהם להיות מחוסנים נגד המחלות הקשות החשובות נגדן קיים חיסון בטוח ויעיל.

1. חיסון נגד דיפתריה, טטנוס ושעלת

דיפתריה נגרמת ע"י חיידק ופוגעת בדרכי הנשימה העליונות. החיידק גורם לדלקת של הלוע ויוצר קרום שעלול לגרום חנק אצל החולה או לפגוע בלב, בכבד, במוח ובכליות. המחלה מועברת מאדם לאדם דרך האוויר וכן במגע עם הפרשות החולה (בעיקר הפרשות דרכי הנשימה). **טטנוס** נגרמת על ידי חיידק החודר דרך פצעים וגורם להתכווצות קשה של השרירים אשר עלולה לגרום למוות. החיידק נמצא בכל מקום בעולם. מומלץ שכל אדם, יקבל חיסון נגד שתי מחלות אלו כל עשר שנים. החיסון הניתן הוא Td דיפתריה טטנוס טוקסואיד. **מתי אסור לקבל את החיסון:** בזמן מחלת חום חריפה ואם הייתה תגובה כללית חמורה קודמת של רגישות יתר למתן חיסון זה.

תופעות לוואי. התופעות העלולות להופיע כ 24 שעות אחרי קבלת החיסון הן: אודם, נפיחות, כאב מקומי ועליית חום. התופעות האלו חולפות לאחר מספר שעות עד יומיים. לעיתים נדירות ביותר תוארה תגובה נוירולוגית חמורה של פגיעה בעצבים ששה שבועות לאחר החיסון.

2. חיסון נגד דלקת כבד נגיפית B

דלקת כבד זיהומית B (הפטיטיס B, Acute Viral Hepatitis B, צהבת B) היא מחלה נגיפית הפוגעת בכבד. היא עלולה לגרום לצהבת ולתשישות למשך מספר שבועות וחודשים, וכן למחלת כבד קשה וממושכת אשר עלולה להסתיים במוות. המחלה מועברת בעיקר ע"י דם ומוצריו (אם לא נבדקו בבנק הדם לנוכחות הנגיף), ע"י שימוש במחטים ובמזרקים מזהמים, וביחסי מין עם בן זוג או בת זוג שנושאים את הנגיף. סדרת החיסון המלאה כוללת 3 זריקות, הניתנות במשך חצי שנה. רווח הזמן בין מנות החיסון: חודש בין המנה הראשונה לשנייה, וחמישה חודשים בין השנייה לשלישית. **מתי אין לקבל את החיסון:** אין לקבל את החיסון אם הייתה תגובה אלרגית חמורה או תגובה חמורה אחרת לאחר קבלת מנה קודמת שלו וכן בזמן מחלת חום חדה. **תופעות לוואי של החיסון:** תגובה אלרגית מיידית היא נדירה ביותר. תופעות הלוואי האחרות הן קלות וחולפות תוך זמן קצר: רגישות וחום במקום ההזרקה, עליית חום, עייפות, כאבי ראש, סחרחורת, ירידה בתאבון, בחילה ותפרכת.

3. חיסון נגד חצבת, חזרת אדמת, MMR

זהו חיסון נגד שלוש מחלות נגיפיות. **חצבת** מתבטאת בדלקת גרון, דלקת עיניים, נזלת, שיעול, חום ופריחה בכל הגוף, המחלה עלולה לגרום סיבוכים קשים בדרכי הנשימה ופגיעה במוח. **חזרת** מתבטאת בחום ובנפיחות בלוטות הרוק (אחת או יותר). המחלה עלולה לגרום סיבוכים כגון: דלקת האשכים, דלקת הלב, דלקת קרום המוח ודלקת המוח. סיבוכים אלו עלולים לגרום לעקרות וחירשות. **אדמת** מחלת חום המלווה בפריחה. אצל נשים הרות בחודשי ההריון הראשונים עלולה המחלה לגרום למומים רבים בילוד, ביניהם: מומי לב, חרשות, עיוורון ופיגור שכלי. **מתי אין לקבל את החיסון:** א. כל אדם שהמערכת החיסונית שלו נפגעה עקב מחלה או טיפול מדכא חסינות. ב. אין לקבל את החיסון אם הייתה תגובה אלרגית חמורה או תגובה חמורה אחרת לאחר קבלת מנה קודמת שלו וכן בזמן מחלת חום חדה.

תופעות לוואי: תגובות כלליות, נדירות, עלולות להופיע כ- 5-12 ימים לאחר החיסון; תפרכת חולפת ב- 5% מהמחוסנים, נפיחות בלוטות הלימפה וירידה במספר טסיות הדם החולפת ללא נזק. דלקת בלוטות הרוק או באשכים וחירשות עצבית חד-צדדית, כאבים בפרקים 1-3 שבועות אחרי מתן החיסון אשר חולפים

דף מספר: 9 מתוך: 10

חתימה:

אושר ע"י: ד"ר אלכס לבנטל,
ראש שירותי בריאות הציבור

נערך על ידי: פרופ'
שמואל רשפון, רופא מחוז
חיפה

מדינת ישראל - משרד הבריאות
שירותי בריאות הציבור

מערכת נהלי עבודה

שם הנוהל: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות	מספרו: נוהל 1-2006	
נוהל מתאריך: 1.4.2006	בתוקף מיום: 1.6.2006	תאריך עדכון: מחליף נוהל שעודכן ב- 1/11/2000

תוך כמה ימים או שבועות. דלקת המוח עלולה להופיע תוך 30 יום אחרי מתן החיסון, שכיחותה נמוכה מאחד למיליון מקבלי חיסון .

4. חיסון נגד שיתוק ילדים (פוליו)

מחלה נגיפית הגורמת לשיתוק בגפיים ובשרירי הנשימה. השיתוק עלול לגרום נכות לכל החיים ואף למוות. החיסון המומת ניתן בזריקה .

מתי אין לקבל את החיסון: בעת מחלת חום חדה, תגובה חמורה לאחר מנה קודמת כולל תגובה מידית אנפילקטית .
תופעות לוואי של החיסון: לא נרשמו תופעות לוואי מיוחדות, לעיתים נצפו תגובה מקומית , עלית חום ופריחה אלרגית.

6. שחפת ותבחין טוברקולין

שחפת נגרמת על ידי חיידק ומועברת מאדם לאדם דרך מערכת הנשימה. היא גורמת למחלת ריאות קשה. תתכן גם פגיעה במוח , בכליות , בעור ובעמוד השדרה. מסימני המחלה: חולשה , חום , הזעה לילית , ירידה במשקל, שיעול , כאבים בחזה וליחה דמית.

כאשר חולה בשחפת ראות משתעל או מתעטש, חיידקי השחפת מתפזרים באוויר. אנשים השוהים במחיצתו עלולים להידבק במחלה. אין חיסון יעיל נגד מחלה זו. הדרך למניעתה הנה על ידי אבחון מוקדם של קיום הדבקה וטיפול באנטיביוטיקה מיוחדת נגד שחפת אם ארעה הדבקה. אבחון הדבקה נעשה על ידי "תבחין טוברקולין" ("תבחין מנטו"). התבחין מבוצע על ידי הזרקת חלבון של חיידק השחפת בעור הזרוע ובדיקת התגובה להזרקה זו.

נערך על ידי: פרופ' שמואל רשפון, רופא מחוז חיפה	אושר ע"י: ד"ר אלכס לבנטל, ראש שירותי בריאות הציבור	חתימה:	דף מספר: 10 מתוך: 10
			